

Biseksualiteit en psychologie

Vereniging Bi-kring de Samenkomst & Albert Lunde

15 december 2003

©T.H.

1 *Wanneer je een Freudiaan hebt lijkt alles op een sigaar*

Historisch gesproken hebben psychologische theorieën niet echt rekening gehouden met biseksualiteit. De meeste theorieën zijn ontwikkeld om heteroseksualiteit te verklaren en homoseksualiteit en biseksualiteit waren bijproducten. Als er al aandacht aan werd besteed, werd biseksualiteit gezien als mythe, als een fase zonder al te veel betekenis, of als iets pathologisch. Omdat ik biseksueel ben heb ik naar deze theorieën gekeken uit zelfverdediging, maar ik vind het moeilijk ze serieus te nemen. Dualistische of essentialistische theorieën kan je kijk op de wereld verstoren. Zelfs het classificeren van mensen als “heteroseksueel”, “biseksueel” of “homoseksueel” (in plaats van één of twee) is een simplificatie die dimensies van seksualiteit uit de weg gaat en voorbij gaat aan het feit dat er groepen zijn met vage grenzen, niet een duidelijk klasse.

2 *Alles wat oud was wordt weer nieuw*

Biseksualiteit bestaat. Biseksueel gedrag is er al duizenden jaren. Op hetzelfde moment, totdat er een zekere vrijheid bestond voor homoseksuelen, was er weinig verschil tussen “opgesloten” homoseksuelen en “opgesloten” biseksuelen, of tussen verplichte huwelijken of huwelijken op basis van liefde. Met het begin van de homoseksuele revolutie is het makkelijker geworden over biseksualiteit te spreken. Biseksuele ondersteuningsgroepen zijn begonnen in verschillende grote steden in de Verenigde Staten halverwege de jaren zeventig. In Nederland bestaan er lang biseksuele ondersteuningsgroepen (Vereniging Bi-kring de Samenkomst sinds halverwege de jaren negentig. Het Landelijk Netwerk Biseksualiteit is in de jaren tachtig opgericht.)

Biseksuele ondersteuningsgroepen bleven bestaan, zij het wat in de marge, en waarschijnlijk vanwege het uitbreken van de AIDS-epidemie. Maar in recentelijke jaren zijn biseksuele organisaties zich opnieuw aan het uitvinden, met contacten zowel in het binnenland als buitenland.

3 *Als het niet kapot is repareer het dan niet*

Therapeuten moeten zich realiseren dat iemands biseksualiteit niet het probleem noch dat het de oplossing voor alles is. Het is niet verstandig om een biseksuele cliënt te vertellen dat hij moet kiezen tussen homoseksualiteit of heteroseksualiteit.

Het is belangrijk om biseksuelen een geïntegreerde identiteit te laten zoeken onafhankelijk van het type relatie wat ze op dit moment hebben. Iedereen moet u niet simpele veroordelingen geven over partners of kinderen van biseksuelen.

Als therapeut heeft u de verantwoordelijkheid de houding van de cliënt te verkennen en niet biseksualiteit in de cliënt te projecteren. Een therapeut heeft meer kans om de cliënt te begrijpen die dezelfde seksuele geaardheid hebben, maar dat is niet altijd zo. U zult dus geïnformeerd moeten zijn over het onderwerp zodat cliënten u niet hoeven uit te leggen wat een 101-relatie is.

4 Ken uw grenzen

Als iemand midden in zijn “coming-out” zit betreffende zijn seksuele identiteit, dan is het onmogelijk voor een buitenstaander te bepalen of iemand homo of lesbisch, biseksueel of zelfs heteroseksueel is. Uw taak is het geven van ondersteuning en het respecteren van iemands keuze, en *niet* het voorspellen van iemands toekomst. Er is geen scherp onderscheid in het gedrag tussen groepen van mensen die zich als biseksueel profileren of groepen die zich heteroseksueel of homoseksueel / lesbisch zien. (Ik wil opmerken dat gevoelens net zo belangrijk zijn als het seksuele gedrag in het verleden.)

5 Generaliseer niet

Biseksuelen zijn heel divers. Het zou een vergissing zijn te veronderstellen dat ze allemaal in één of twee patronen te vatten zijn. (Bijvoorbeeld: een biseksuele getrouwde man kan een geheel andere geschiedenis hebben dan een alleenstaande vrouw die zowel met mannen als vrouwen gedate heeft.) Er zijn vele geschiedenissen die leiden tot het beeld van biseksualiteit.

Biseksuelen in langduriger relaties kunnen vrijwel onzichtbaar zijn, tenzij ze een bewuste “coming-out” hebben omdat hun seksualiteit gerelateerd wordt aan hun primaire relatie,

Sommige biseksuelen zeggen dat ze dezelfde aantrekkingskracht hebben naar vrouwen als naar mannen, anderen zeggen dat hun ervaringen verschillend zijn. Het is een mythe dat alle biseksuelen betrokken zijn in trio-relaties. Er zijn vele verschillen, net zoals in alle andere groepen. Sommige biseksuelen zijn hun leven lang monogaam, poly-amoreus, hebben open relaties of one-night-stands, of zijn zelfs celibatair.

Probeer niet traditionele rollenpatronen te verwarren met seksuele oriëntatie. Bijvoorbeeld: sommige biseksuelen zijn aangetrokken tot androgynie, anderen helemaal niet. (Jungianen schijnen vooral dat probleem te hebben.)

Sommige biseksuelen krijgen ondersteuning en identiteit door homoseksuele of lesbische gemeenschappen, anderen voelen een zekere afstand tot hun. Sommige biseksuelen zitten in sectoren van de samenleving die relatief tolerant zijn ten opzichte van diversiteit (bijvoorbeeld: science fiction fans). Sommigen zien tekenen van biseksualiteit op vroege leeftijd; anderen realiseren zich het na een hoop gevoelens of type relaties die ze overrompelen.

We staan open voor partners van beide seksen, maar over het algemeen zijn biseksuelen ook selectief, net zoals alle andere. Ook kiezen we niet altijd onze partner bewust. We zijn net zo onderhevig aan liefde-aanvallen of seksuele aantrekkingskracht als alle andere mensen.

6 Verschillende “coming-out’s”

Biseksuelen hebben veel dingen gemeen met homoseksuelen en lesbiennes. Maar tegelijkertijd zijn er enkele verschillen die onze ervaringen verschillend maken. Biseksuelen liggen onder vuur van beide kanten; we kunnen de ondersteuning vanuit de homo/lesbo-gemeenschap niet voor lief nemen.

Iemand zei eens (grappend): “Iedereen denkt dat biseksuelen perverse mensen zijn”.

Er zijn weinig plaatsen waar biseksualiteit de algemene norm is. Als een biseksueel een relatie beëindigt met de andere sekse dan lopen zij het gevaar vrienden te verliezen of hun sociale netwerk, zeker wanneer ze zichzelf niet van tevoren als biseksueel geprofileerd hebben.

Een sociaal ervaren biseksueel kan twee verschillende publieke personen hebben en kan functioneren in beide gemeenschappen (als hij dat niet doet kan hij persona non grata verklaard worden). Dit is niet erg gezond. Dat kan ertoe leiden in extreme gevallen dat iemand in de verschillende plaatsen dingen over zichzelf verzwijgt. Dát kan er weer toe leiden dat

het moeilijker is om een goed zelfbeeld te ontwikkelen. (Dit is het resultaat van structurele verkeerde meningsvorming over biseksuelen in de maatschappij.) "Coming-out" als biseksueel kan een stapsgewijs proces zijn waarbij het belangrijk is met één soort seksuele aantrekkingskracht te leven, en daarna proberen te leven met wat de maatschappij zegt dat belangrijk is.

"Coming-out" als homoseksueel/lesbienne is duidelijk meer een proces van een andere socialisatie dan gebruikelijk is. Om hun seksuele identiteit te ontwikkelen kunnen biseksuelen niet volledig hun heteroseksuele socialisatie verwerpen en kiezen voor de homoseksuele. Ze moeten eruit pikken wat hun goed lijkt, kiezen en gaan herkauwen.

Het ontwikkelen van een biseksuele identiteit kan veel tijd nemen vanwege de complexiteit van de onderwerpen en de weinige sociale ondersteuning. Het is moeilijk om een "coming-out" te hebben als biseksueel omdat mensen in het algemeen niet kunnen zien aan je type relatie of andere subtiele tekenen. Het is moeilijk te "bewijzen" dat je biseksueel bent naar ieders tevredenheid. Het wordt zelfs gesuggereerd dat biseksuelen soms iedere keer een "coming-out" moeten hebben omdat mensen schijnen te vergeten dat ze ook nog een andere zijde hebben.

Ik denk zelfs dat biseksuelen nog meer als homoseksuelen of lesbiennes ongeduldig zijn met een grenzen van etiketten als "homoseksueel" en "heteroseksueel". Biseksuelen zitten in het midden van sociale polarisatie. Heteroseksisme heeft patent op "deze ene/of"; wij antwoorden met "allebei/en" of soms "geen van beide".

Ik denk dat de zegening of het gebrek daaraan veroorzaakt hebben dat mensen hun seksualiteit gaan exploreren, en vooral de variëteit en flexibiliteit die hun van te voren aangeboden wordt. Ik had het voordeel dat ik tijdens mijn "coming-out" een klein aantal biseksuelen trof, dus ik was altijd me bewijst dat dit alternatief bestond en ik verwachtte geen scherpe scheidslijn tussen homo/hetero.

7 Contact

Mocht u contact willen zoeken dan volgt hier de benodigde informatie (Regio Zuid-Nederland):

Vereniging Bi-kring de Samenkomst
Ton Heesters
tel.: 013-4630043
email: bikring@home.nl
website: <http://members.home.nl/bikring>

Voor landelijke en algemene informatie:

Landelijk Netwerk Biseksualiteit
email: lnbi@lnbi.nl
website: <http://www.lnbi.nl>

Bisexuality and Psychology
by Albert Lunde Copyright (C) Sept 1992
All Rights Reserved
Albert-Lunde@nwu.edu
Vertaling & bewerking: Vereniging Bi-kring de Samenkomst